

กิเลสฎกค

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ตั้งใจฟังธรรม

ธรรมะเป็นสัจธรรม ธรรมะเป็นพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ รัตนตรัย พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นแก้วสารพัดนึก ใครมีอำนาจวาสนามากน้อยแค่ไหน จะมีแก้วสารพัดนึกในหัวใจของตน ถ้าใครทำประพฤติปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม

สัจธรรมๆ อันนี้ยิ่งใหญ่แน่ ยิ่งใหญ่นักด้วยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้รู้ก่อนขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสวยวิมุตติสุขๆ สุขอย่างนี้ยิ่งใหญ่แน่ ยิ่งใหญ่ในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ สิ่งทีเวลาเกิดมาเป็นราชกุมาร “เราจะเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย” แต่ขณะที่เกิดมา เกิดมาแล้วมีการศึกษามีการเล่าเรียน เตรียมตัวจะเป็นจักรพรรดิ เตรียมตัวจะเป็นกษัตริย์ เสียสละสิ่งที่ทางโลกเขาปรารถนา ทางโลกเขาปรารถนาสิ่งนั้นว่ามันเป็นความสุข เป็นความพอใจของทางโลกเขา

แต่เวลาเจ้าชายสิทธัตถะไม่เห็นด้วย เห็นฝั่งตรงข้าม เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันต้องมีฝั่งตรงข้าม ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ถ้าไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย สิ่งที่เป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทีประพฤติปฏิบัติตามความ

เป็นจริง ตรัสรู้เองโดยชอบ ความชอบธรรมอันนั้นๆ ไม่มีใครมาเจ้าก็เจ้าการ มาจัดการให้เป็นดัง
สมความปรารถนาของใครได้

แต่ด้วยอำนาจวาสนาของตน ด้วยสัจจะด้วยความจริงในหัวใจของตน ด้วยความ
ประพฤติปฏิบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง ถ้าเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา วิมุติ
สุขๆ ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย มันเป็นความมหัศจรรย์ในพระพุทธศาสนา

ถ้ามันเป็นความมหัศจรรย์ในพระพุทธศาสนาไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
แสดงธัมมจักขุ ๗ พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม แสดงธัมมจักขุ จนปัจจุวัคคีย์เป็น
พระโสดาบันทั้งหมด แสดงอนัตตลักขณสูตร เป็นพระอรหันต์มา เวลากลับไปได้ระยะอีก ๔๕ เป็น
๖๐ องค์ พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ ความที่พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็น
ทิพย์ มันเป็นสัจจะเป็นความจริงที่ยิ่งใหญ่นัก

ถ้าบ่วงที่เป็นโลกไง เจ้าลัทธิต่างๆ เขาแสดงตนว่าเป็นศาสดา เขาแสดงตนว่าเขามีอำนาจ
วาสนา เวลาศาสนาพราหมณ์ อวตารๆ พระเจ้าหลายองค์ พระเจ้าเป็นอัตตา เพียงแต่อวตาร
เปลี่ยนร่างเปลี่ยนสถานะไปตลอดเวลา นี่พูดถึงความเชื่อของเขา นี่ความเชื่อของโลกเขาๆ

พ้นจากบ่วงที่เป็นโลก นี่บ่วงที่เป็นโลกที่ความเชื่อถือความศรัทธาในก่อนสมัยพุทธกาล

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสวยวิมุตติสุขๆ ความสุขอันยิ่งใหญ่อันนี้ ถ้า
ความสุขอันยิ่งใหญ่อันนี้ เทวดา อินทร์ พรหมมาฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
มากมายมหาศาล

แต่ตามเจ้าลัทธิต่างๆ ที่เขาบอกว่า อวตารๆ พระเจ้าหลายองค์ต่างๆ นั้นนะ เวลาเคารพ
บูชากันไง บอกเวลาเขาไหว้ทิศไ้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก เราก็ไหว้ แต่ทิศของเรา
มหัศจรรย์กว่ามากมาย ทิศเบื้องบนเป็นครูบาอาจารย์ของเรา ทิศเบื้องหน้าเป็นพ่อแม่ของเรา
ทิศเบื้องซ้ายเบื้องขวาเป็นหมู่เป็นคณะ เป็นการบริหารจัดการทิศของตน ถ้าจัดการทิศของตน
เห็นไหม

เวลาเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เวลาศาสนาเผยแผ่ไปในที่ใด เวลาครอบครัวยุคใดแล้วแต่จะเป็นญาติกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง เอาลูกมาบวชๆ ใเงเวลาบวชเป็นพระ มีการศึกษาในพระพุทธศาสนา จากคนที่เป็นคนดิบให้เป็นคนสุก เวลาคนสุกขึ้นมา สุกที่ไหน สุกที่เป็นบัณฑิต บัณฑิตที่รู้อะไรละ เวลาบัณฑิตมันรู้ รู้เพราะอะไร

เพราะเวลาบวชมาแล้วมีการศึกษา ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเป็นพระปฏิบัติ เราก็มีครูบาอาจารย์ของเราเง เวลาครูบาอาจารย์ของเรา เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านเคารพบูชาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เคารพที่ไหน

เคารพที่ในหัวใจของครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเง

เวลาท่านปฏิบัติขึ้นมา ทำความสงบของใจเข้ามาได้ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานเง เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติวิปัสสนา เวลาจิตใจมันแยกมันแยะ มันเห็นสัจจะเห็นความจริงในหัวใจของตน มันมหัศจรรย์

ความมหัศจรรย์นั้น เวลาถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาเป็นบุคคล ๔ คู่ มันมีความสุข มันมีความมหัศจรรย์ มันเกิดขึ้นมาเป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันติภูมิโก ทำไมมันจะไม่เคารพ ทำไมมันจะไม่ลงธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำไมมันไม่เคารพเง

พระปัญญาคุณ พระเมตตาคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันทั้งเคารพ มันทั้งบูชา มันทั้งมีหัวใจที่ขึ้นบาน เวลาเคารพ แล้วเคารพที่ไหนละ

เคารพอยู่ภายในเง เคารพอยู่ในหัวใจดวงนี้ เวลาครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยนี้ไว้ให้กับบริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา

อุบาสก อุบาสิกา เราจะเกิด เราก็มีพ่อแม่ เราเกิดมาจากโลกเง เราเกิดจากโลก เกิดจากวิญญูะนี้ เวลาเกิดจากโลก เราพ่อแม่แม่ของเรา เรามีสังคัม เรามีที่พึ่งที่อาศัยของเรา

สิ่งที่ว่า เวลาถ้าบริษัท ๔ อุบาสก อุบาสิกา เขามีความเชื่อถือ เขามีศรัทธาของเขา เขาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเขา เวลาเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา มันมีความรุ่มเย็นเป็นสุขไปทั้งสิ้น

แต่ถ้ากิเลสค้นหาความทะยานอยากของคนมันมากมายมหาศาล ดูสิ ดูอย่างเจ้าลัทธิต่างๆ มากมาย เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูดไป คนที่ไม่มีอำนาจวาสนาจะไม่มีโอกาสได้นับถือพระพุทธศาสนา

เวลานับถือพระพุทธศาสนาไป สิ่งที่เป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจของตน ทำบุญและทำบาปของตน เวลาเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา เพราะเราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เชื่อกรรมๆ ไง

ถ้าไม่เชื่อกรรมๆ เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราจะสร้างคุณงามความดีของเรา ทำกรรมดีๆ ไง ถ้าทำแต่คุณงามความดีเพื่อหัวใจของตน ถ้าเพื่อหัวใจของตน มันก็มีความสุข

ไอ้พวกที่เกิดมา เกิดมาในวิภวแล้วไม่มีความเชื่อในพระพุทธศาสนา นั่นมันเป็นกรรมของสัตว์ แต่เราชาวพุทธๆ ถ้ามันเป็นพุทธที่ทะเบียนบ้าน ทะเบียนบ้านก็เป็นพระพุทธศาสนา มันอยู่ห่างไกล

เวลาเป็นฆราวาส ถ้าเป็นอุบาสก อุบาสกก็มีศีลมีธรรม ถ้าเราเป็นฆราวาส ถ้าเราเกิดมา มันมีประเพณีวัฒนธรรม ถ้าจิตใจของคนมันต่ำต้อย ประเพณีวัฒนธรรมมันก็บอกว่าเหมือนกัน ยกมือไหว้ก็ไหว้เหมือนกัน

แต่เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ไม่เหมือนกัน เวลากราบพระๆ มันกราบมาจากหัวใจ กราบออกมาจากพุทธะ กราบมาจากหัวใจของตนที่มันเคารพมันบูชา มันมหัศจรรย์ในหัวใจของตน

เวลาการกระทำ มีสติมีปัญญาในการกระทำนั้น ในการเคลื่อนไหวนั้น เพราะการเคลื่อนไหวนั้น การรักษาใจนี้มันแสนยาก

เวลาเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจของตน เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บุปเพณิวาसानุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวัชฌญาณ ทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาบุปเพณิวาसानุสติญาณ เวลาระลึกอดีตชาติๆ ไป มันมาจากไหน มันมาจากข้อเท็จจริงอันนั้นไง จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันไม่ได้เกิดแต่ภพชาตินี้ชาติเดียวหรอก เวลามันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันก็เกิดซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ ถ้าใครมีอำนาจวาสนา มันถึงมีความเชื่อถือศรัทธา แล้วถ้าเป็นบุญเป็นกุศลมันมีโอกาสไง

การบวชนี่แสนยาก คนเราเวลาเกิดมาแล้วมันมีหน้าที่การงาน มีสิ่งที่รับผิดชอบ มีร้อยแปดพันเก้าในชีวิตประจำวัน แต่เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มันมีโอกาส โอกาสเพราะอะไร

เพราะเราชาวพุทธๆ ไง พ่อแม่ก็อยากจะได้พี่ชายผ้าเหลือง ทำบุญทำกุศลมากน้อย ขนาดไหนก็ทำบุญเพื่อคุณงามความดี เพื่อการฝึกหัด เพื่อจริตนิสัยของตน เวลาเมื่อครบคร้ว เวลาเมื่อครบคร้วขึ้นมา มีบุตรขึ้นมา มีบุตรมาแล้วก็อยากให้บุตรเป็นคนดี แล้วถ้าได้บวชในพระพุทธศาสนา เราได้พี่ชายผ้าเหลืองของสายเลือดของเรา ถ้าพี่ชายเลือดของเรา มันมีความปลื้มเปรม มีความปิติ มีความสุข มีความพอใจของพ่อของแม่

แล้วเวลาประพาศปฏิบัติขึ้นมา เราปฏิบัติได้คุณงามความดีมากน้อยขนาดไหน นี่เลือดเนื้อเชื้อไข ไข่ของแม่ สเปิร์มของพ่อ จิตปฏิสนธิของเรา แล้วเกิดมา สิ่งที่ยืนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันไม่ได้เกิดแต่ภพชาตินี้ชาติเดียว เห็นไหม เกิดแล้วเกิดเล่า เกิดแล้วเกิดเล่า ถ้ามีอำนาจวาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย พระอรหันต์ ๑ แสนกัป

คำว่า “พระอรหันต์แสนกับ” แสนกับเพราะได้สร้างคุณงามความดีมา ถ้าได้สร้างบุญกุศลมา มันมีศรัทธา มีสัจจะ แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติเอาแต่ความเป็นจริงในหัวใจของตน ถ้าจะประพฤติปฏิบัติดีนะ

แต่ถ้าคนมันไม่เชื่อ เวลาเราหาไม่ได้ เวลาเราหาไม่มี ทำหน้าการงานขึ้นมามันก็ทุกข์ยากมากมายมหาศาลแล้ว เราต้องเจียดเวลาไปฝึกหัดปฏิบัติอะไรอีกมากมาย

ไม่ใช่ ถ้าเป็นฆราวาสๆ เราทำหน้าที่การงานของเรา ถ้ามีศีลมีธรรมไว้ ธรรมาภิบาล ธรรมาภิบาล เราก็ทำหน้าที่การงานของเรา ถ้าจิตนิสสัยชอบอย่างนั้น แล้วถ้าเราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนาไป พระพุทธศาสนา กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา ทำดีและทำชั่วมา

ถ้าทำคุณงามความดี ความดีมันก็เป็นความดีของเรา แล้วถ้าความดีมันให้ผลคืออะไรละ คือความปกติสุขในครอบครัวของตน แล้วอำนาจวาสนาของคน ถ้ากรรมมันให้ผลๆ ถึงเวลากรรมให้ผล เราหลีกเลี่ยงกรรมของตนไม่ได้ ไม่มีโอกาสที่จะเป็นไปได้

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน เวลา

อานนท์ เรากระหายน้ำเหลือเกิน กระหายน้ำเหลือเกิน

เวลาไปตักน้ำมา น้ำนั้นใสสะอาดทั้งสิ้น

สิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่เคยเกิด เกิดมาแล้วพระเจ้าข้า

อานนท์มันเป็นเช่นนั้นเอง เพราะเราเป็นคนที่ชอบบ่มเพาะสั่งสอน ๓ โลกธาตุนี้ไง กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา เพราะเราก็เคยทำมาไง

นี่เศษของกรรม สอุปาทิเสสนิพพาน

พระอรหันต์เวลาสิ้นกิเลสแล้ว สิ้นกิเลสแล้ว ขำระล่ำ พญามาร ลูกสาวของมาร ครอบครัวของมารทั้งหมดทั้งสิ้นออกไปในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป พระ

อรหันต์ไม่หวั่นไหวใดๆ ทั้งสิ้นใจ แต่เศษกรรมๆ สอุปาทิเสสนิพพาน เพราะพระอรหันต์ยังดำรงชีวิตอยู่

ดำรงชีวิตมีธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ พญามารที่ยิ่งใหญ่คลุ้มคลั่งของคัมภีร์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า คลุ้มแล้วคลุ้มอีกไ้

“วิมุตติสุขๆ ถ้ามันสุขอย่างนั้นนะ ออุปาทิเสสนิพพาน ทำไมไม่นิพพาน ไม่เข้าอุปาทิเสสนิพพานซะ มันได้จับได้ลื่นไป ทำไมยังครองธาตุครองขันธ์อยู่”

“มารเอ๋ย เมื่อใด ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาของเรายังไม่เข้มแข็ง ยังไม่แก่กล้า ยังกล่าวแก้การจwabจ้วงของเจ้าลัทธิต่างๆ กับพระพุทธศาสนาไม่ได้ เราไม่ยอมนิพพาน”

๔๕ ปี เวลาถึงที่สุดไ้ “มารเอ๋ย บัดนี้ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาของเรา ของเรา เข้มแข็ง แก่กล้า สามารถกล่าวแก้คำจwabจ้วง การกระทำของเจ้าลัทธิต่างๆ อีก ๓ เดือนข้างหน้า เราจะนิพพาน”

โอ้โฮ! โลกธาตุหวั่นไหวหมดเลย

คำว่า “หวั่นไหว” ไ้ เทวดา อินทร์ พรหม สิ่งที่ดีงาม สังคม สังคมที่สัมมาทิฏฐิถูกต้องชอบธรรม เขาสะเทือนใจ สังคมที่เป็นมิจฉาทิฏฐิ สังคมที่ไม่มีความพอใจ ไม่มีความชอบใจ เขาก็ชื่นชม

คนรักเท่าผืนหนัง คนชังเท่าผืนเสื่อ โลกนี้มันมีอยู่แล้ว มันเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติของความรู้สึกนึกคิด มันเป็นธรรมชาติของจิต

เวลาจิต พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ถ้าผู้ที่ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าตามความเป็นจริง แต่ผู้ที่หยาบ ผู้ที่ไม่มีอำนาจวาสนาไ้ มันก็คิดของมันโดยธรรมชาติของมันไ้ มันก็ว่ามันตื่นของมันไ้ มันจะจุดเทียน จุดได้ มันก็ว่ามันตื่นของมันไ้

แต่ถ้าเป็นสัจจะเป็นความจริงไม่เป็นแบบนั้น เป็นสัจจะเป็นความจริงมันจะเป็นในหัวใจ
ของตบนะ มันมหัศจรรย์ในหัวใจของตบ

เวลาพระพุทธศาสนาไป มโนปุพฺพุตฺตมา ธมฺมา ใจเป็นประธาน สรรพสิ่งทั้งหลายเกิดขึ้นที่
ใจ และสรรพสิ่งทั้งหลายจะดับลงหมดที่ใจ ใจนี้เป็นใหญ่ ใจนี้เป็นประธาน ใจเป็นความยิ่งใหญ่

แต่เราเกิดเป็นมนุษย์ไป ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนะ นี่เป็นภาค
ปริยัติ ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีการศึกษาขึ้นมา ค้นคว้าขึ้นมา มันก็
ซาบซึ้ง มันก็มีความรู้ไป ความรู้อย่างนี้รู้ในภาคปริยัติ รู้ในทางทฤษฎี ถ้าเป็นความจริงๆ ขึ้นมา
ทรงจำธรรมวินัยแล้วฝึกหัดปฏิบัติ ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ

การฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันมีสัจจะเป็นความจริง ถ้ามีวาสนา มีวาสนาเพราะเรา
เกิดถึงกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกคนหนึ่ง เรามีครูมีอาจารย์ไป เรามีหลวงปู่เสาร์
หลวงปู่มั่นท่านบุกเบิกมา แล้วเราจะทำของเราเองมันแสนทุกข์แสนยากไป

แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป ไม่มี ศาสนาไม่มี ไปศึกษากับใครแล้ว ศึกษา
มา ค้นคว้ามารู้แล้วมันไม่มี ในโลกนี้ไม่มี เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดย
ชอบ มันเกิดความมหัศจรรย์ โลกธาตุมันหวั่นไหวหมด เทวดา อินทร์ พรหม ตื่นหมด

ดูสิ เวลาเกิด กาฬเทวิลไปนอนอยู่พรหม นี้อภิญญา เรื่องของโลก คนนี้แหละเหาะเหิน
เดินฟ้าขึ้นไปนอนอยู่บนพรหมได้ ระลึกอดีตชาติได้ ๔๐ ชาติ อนาคตได้ ๔๐ ชาติ อดีตอนาคตที่
เขานึกได้ๆ เขาเป็นอะไร เขาเป็นพราหมณ์ เขาเป็นฤๅษี เขาก็ทำของเขาได้ เรื่องของโลกๆ มันมี
ของมันอยู่แล้วในลัทธิความเชื่อ แล้วหัวใจที่มันมีอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหน

เวลาสหชาติๆ นะ ผู้เกิดร่วมในชีวิตร่วมกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สหชาติๆ สิ่ง
ที่เกิดมันมหัศจรรย์ทั้งนั้นนะ แต่มีวาสนาหรือไม่มีวาสนาไป

ถ้ามีวาสนา มันเห็น มันสนใจ มันพยายามไขว่คว้า ถ้าไม่มีวาสนา ก็อยู่ในสังคมนั้นแหละ
ลัทธิความเชื่อถือในสมัยพุทธกาลมากมายมหาศาล เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผย

แผ่ธรรมๆ ใจ มันมีความขัดแย้ง มีความโต้แย้ง มีอะไรต่างๆ ร้อยแปดพันเก้า แต่สรุปาทิเสสนิพพานยังดำรงชีวิตอยู่ไฉน เวลาเผยแผ่ธรรมถึงที่สุด ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริง เป็นข้อเท็จจริงในลูกศิษย์ลูกหา สวากสาวกะได้ยินได้ฟังแล้วประพฤติปฏิบัติ ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมา นี่อำนาจวาสนาของเขา

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาที่กลางพระพุทธศาสนา มันก็วาสนาของเรา ถ้าวาสนาของเรา เราจะฝึกหัดปฏิบัติ เราจะเอาความจริงของเรา ถ้าเอาความจริงของเรา เราต้องมีครูมีอาจารย์ คำว่า “ครูอาจารย์” ท่านปฏิบัติมาก่อนไหม เหมือนคนมันมีไม้เท้า มีการชี้ นำ มีการกระทำให้มันเป็นข้อเท็จจริง เพราะอะไร

กิเลสมันผูกคอกันนะ เห็นไหม คนที่ผูกคอกัน คนที่มีรสนิยมเดียวกัน เขาพูดเขาคุย เขามีความเห็นอันเดียวกัน เขาสนทนากัน เขารื่นเริงของเขา เพราะมันผูกคอ

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา การเกิดนี้ อวิชชา อวิชชาพาเกิด

เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อาสวักขยญาณทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดไฉน เกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะไฉน เกิดกับโลกไฉน เกิดมาเป็นพระโพธิสัตว์ พระนางมหายาเป็นพระมารดา พระเจ้าสุทโธทนะเป็นพระบิดา เวลาเกิดมาแล้ว เกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เป็นราชกุมาร แล้วศึกษาค้นคว้ามาขนาดไหน

นี่อะไรพาเกิดล่ะ

ก็มาร พระโพธิสัตว์ๆ มารทั้งนั้นนั่นะ มันมีอวิชชา อวิชชาไม่เท่าทันมันไฉน แต่เวลาเกิดแล้ว ด้วยอำนาจวาสนา ด้วยการฝึกหัดประพฤติปฏิบัติเอาสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา ตรัสรู้เองโดยชอบ

การตรัสรู้เองโดยชอบ ความชอบธรรมด้วยมรรค ๘ ได้ฆ่าได้ทำลายพญามารอวิชา ลูกสาว ๓ คน ทั้งครอบครัวของมารสิ้นไปจากหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สอุปาทิเสสนิพพาน

นิพพานคือดับทุกข์ ดับกิเลสในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลายทั้งสิ้น วิมุตติสุขๆ ใจ เทศนาว่าการสาวกสาวกะ เอตทัคคะนั้นนะ นั่นก็วิมุตติสุขเหมือนกัน เป็นพยานต่อกัน ถ้าทำเป็นพยานต่อกัน มันสมบูรณ์แบบโดยทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ ใครสงสัย

เวลากิเลสต้นหาความทะยานอยากในหัวใจของตนมันมีติดบอดทั้งนั้นนะ เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติจนถึงที่สุดแห่งทุกข์ใจ มันยืนยันข้อเท็จจริง ความจริงนะ ปัจจัยตั้ง สันติภูมิโกสมบูรณ์แบบในหัวใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงใจ

ฉะนั้น เวลาเราเกิดมา เราเกิดมามีกิเลสใหม่ มีกิเลสโดยข้อเท็จจริง กิเลสทั้งนั้นนะ เวลากิเลสทั้งนั้นแล้ว แต่ด้วยอำนาจวาสนาของตน เวลาจะฝึกหัดปฏิบัติของเรา เราจะเริ่มต้นล้มลุกคลุกคลานอย่างไร ถ้าล้มลุกคลุกคลานอย่างไร กิเลสมันถูกคอ

กิเลสมันถูกคอขึ้นมา สิ่งใดมันก็ยึดมั่นถือมั่นว่าเป็นความเห็นของมัน สิ่งใดมันก็ยึดมั่นว่าเป็นสมบัติของตนใจ เพราะว่ามันคุ้นเคยกัน มันมีความพอใจต่อกัน มันก็เป็นอันเดียวกันใจ กิเลสเป็นเรา เราเป็นกิเลสใจ เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เราจะฝึกหัดโดยกิเลสใจใหม่ ถ้าฝึกหัดโดยกิเลสเราถึงต้องมีครูบาอาจารย์ใจ

คำว่า “มีครูบาอาจารย์” เพราะครูบาอาจารย์ท่านล้มลุกคลุกคลานมาก่อน หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นนี่แหละท่านล้มลุกคลุกคลานมาก่อน คำว่า “ล้มลุกคลุกคลานมาก่อน” ท่านถึงสังเวช ท่านถึงเห็นอกเห็นใจใจ ท่านคุ้มครองดูแลลูกศิษย์ลูกหาของท่าน สัตถุวิธีทางของท่าน เพื่อให้เป็นธรรมทายาท ให้เป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา ให้เป็นกำลังในพระพุทธศาสนาใจ

เวลาคนทุกข์คนยาก เวลามันทุกข์มันยากในหัวใจของตน ถ้าศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็พอผ่อนคลาย พอผ่อนคลายทุกข์ๆ ธรรมโอสถๆ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันหลากหลาย ตั้งแต่เริ่มต้นพินๆ

คำว่า “พินๆ” ในการดำรงชีวิตของสังคมของชาวพุทธเรา มีประเพณีวัฒนธรรมไง ถึงเวลาทำบุญทำกุศลของตน จะเรื่องการเกิด จะเรื่องมงคลชีวิต จะเรื่องการแต่งงาน จะเรื่องคนเสียชีวิต มันเป็นบุญเป็นกุศล ทำขึ้นมาให้เป็นประเพณีวัฒนธรรมของชาวพุทธไง

นั่นพูดถึงธรรมะโดยพื้นฐาน

แล้วเวลาพื้นฐาน เวลาว่าทำบุญทำกุศล ทำบุญทำด้วยอะไร

ทาน ศีล ภาวนา

ทำทานๆ ที่เรารู้ได้สิ่งใด เราก็ทำเป็นทานของเรา ทำเป็นสมบัติของเรา ถ้าสมบัติของเรา เวลาพระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย ทำมากทำน้อยขนาดไหนก็เป็นสมบัติของท่านไง

นี่ก็เหมือนกัน เวลาถ้ามีอำนาจวาสนา ถ้ามีสัจจะมีความจริงขึ้นมา จิตใจมันจะมีสัจจะ มีความจริง มีมาตรฐานของมัน มันไม่เหลวไหลไปกับสังคมโลก มันไม่เหลวไหลไปกับกิเลสไง

แต่โดยธรรมชาติของการเกิดมันมีอวิชชาทั้งนั้น มันมีกิเลสทั้งนั้น ถ้าไม่มีกิเลส มันไม่ได้เกิดเป็นมนุษย์หรอก เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นไก่ตัวแรกที่เจาะฟองอวิชชาออกมา เป็นไก่ตัวแรกที่ประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง ทำลายอวิชชา ทำลายกิเลสตัณหา ความทะยานอยาก ครอบครัวยงมารสิ้นไปในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เสวยวิมุตติสุขๆ มันถึงเป็นข้อเท็จจริงไง

ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา เห็นไหม เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเนะ มันถึงจะต้องมีสัจจะมีความจริงเป็นพื้นฐานขึ้นมา เพราะอะไร

ถ้าไม่มีสัจจะจะไม่มีความจริงเป็นพื้นฐานของเราขึ้นมา มันก็ไหลไปกับกระแสของกิเลส ตัณหาความทะยานอยากที่ว่า กิเลสเป็นเรา เราเป็นกิเลส พิจารณาสิ่งใดมันก็ว่าเป็นผลเป็น ประโยชน์ของมันทั้งสิ้น ด้วยกิเลสมันปิดหูปิดตาไป เพราะด้วยการผูกพัน มันผูกพันกัน มันพอใจ มันถูกใจ มันพอใจ มันถูกใจกับกิเลสไป เพราะกิเลสมันถูกคอก กิเลสมันผูกพันในหัวใจของตน เวลามันพิจารณาสิ่งใด มันถึงพิจารณาโดยกิเลส ไม่เข้าใจ ไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน

รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงแห่งมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร

เวลารูป รส กลิ่น เสียง ก็ไปผูกกับมันซะ ไปติดกับมันซะ เวลาทำความเข้าใจเข้ามา เวลาหลงปุ่เสาร์ หลงปุ่มันทำนอบรมบ่มเพาะเรา อบรมบ่มเพาะให้มีข้อวัตรปฏิบัติๆ เพราะเิ่ง รู้เท่าไม่ถึงการณ์หรอก นี่ไง เิ่งรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เิ่งคาดไม่ถึง เิ่งยังไม่เข้าใจเรื่องกิเลสหรอก เพราะกิเลสเป็นนามธรรม

คนที่ปฏิบัติไม่เป็นนะ “กิเลสเป็นนามธรรม จะเห็นมันได้อย่างไร จะรู้จักมันได้อย่างไร”

ก็ไอ้ที่มันขัดใจ ที่มันไม่พอใจ ดูสิ เวลาทางโลกเขา พวกที่ว่าเป็นคนที่เป็นทุกข์เป็นยาก เป็นทางสังคมทางโลก เล่นการพนัน ตีเมียเหล้าเมายา เทียวจีบปล้น นั่นคืออะไร เห็นชัดๆ นั่นนะ เพราะเราก็ทำ เพราะเขาไม่เชื่อ เพราะเขาว่านั้นเขาทำเพื่อเลี้ยงชีพเขา เป็นบุญเป็นกุศลของเขา จะข้อโกง จะไปกลั่นแกล้งใครเอาผลประโยชน์ขึ้นมาเพื่อเอามาเลี้ยงครอบครัว เป็นบุญ บุญ เพราะได้เลี้ยงครอบครัว เขาว่าอย่างนั้นนะ นี่เวลาคนที่มันด่ำทราวม คนที่เวลากิเลสมันปิดกั้นร้อย เปอร์เซ็นต์ มันทำประโยชน์ของมันไปอย่างนั้นนะ

แล้วของเราละ

เพราะว่าจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เราเกิดเป็นมนุษย์ไง เราไม่มีกิเลสหรือ กิเลสร้อย เปอร์เซ็นต์

แล้วกิเลสกิเลสเป็นนามธรรม จะเห็นมันได้อย่างไร

ก็เพราะไม่เห็นมันไง ก็เลยผูกพันกับมันไง ก็เลยพอใจอยู่กับมันไง แล้วเวลาจะพิจารณาก็พิจารณาโดยกิเลสไง เพราะอะไร เพราะพอใจกับมันไง พอใจด้วยรส รสนิยม จิตินิสัยชอบสิ่งใด แสวงหาสิ่งใด ก็คิดอย่างนั้น

เวลาประพฤติปฏิบัติถ้าตามความเป็นจริงนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมฐาน ๔๐ ห้อง ก็นี้ไง คนเรามันจะทำประพฤติปฏิบัติอย่างเดียวกัน วาสนาของคนมันแตกต่างกันนะ แล้วเวลาที่มันจะรู้จะเห็นกิเลส มันก็แตกต่างกันไปนะ แล้วขณะที่ฝึกหัดปฏิบัติ ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาได้ไง นี่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมาได้ ถ้าทำความสงบของใจได้ ถ้าทำได้นะ แต่มันทำไม่ได้ เวลาทำไม่ได้ๆ ก็อยู่ที่วาสนานี้แหละ อยู่ที่ได้การสร้างบุญสร้างกุศลของเรา

ถ้ามีอำนาจวาสนาขึ้นมาแล้ว เราละทางโลกมาแล้ว คำว่า “ละทางโลกๆ” สิทธิเสรีภาพ คนเกิดมาเสมอกัน การเกิดเป็นมนุษย์ สิ่งที่เกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ๆ แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการใด

คนเราไม่ได้ดีเพราะการเกิด มันอยู่ที่การกระทำ อยู่ที่นิสัยมีปัญญา แล้วจะทำเอาจริงเอาจังมากน้อยขนาดไหน

ถ้าเอาจริงเอาจัง จะทำมาก ปฏิบัติง่ายรู้ง่าย ปฏิบัติยากรู้ง่าย ปฏิบัติยาก มันต้องทำมากกว่าเขา ปฏิบัติง่ายรู้ง่าย ปฏิบัติง่ายรู้ยาก ปฏิบัติง่ายๆ แต่กว่าจะได้เกือบเป็นเกือบตาย ถ้าปฏิบัติง่ายรู้ยาก ก็ปฏิบัติง่ายๆ แต่มันก็ยากเย็นแสนเข็ญอยู่อย่างนั้นนะ

ถ้าเอาจริงเอาจังของเรา เราฝึกหัดของเรา เรามีสติมีปัญญาของเรา เพราะกิเลสมันถูกคอบ กิเลสมันผูกพัน กิเลสมันซาบซึ้งอยู่ในหัวใจของตนอยู่นี้แหละ แล้วมันก็สลัดได้ยาก แต่ด้วยวาสนาไง เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราจะทำประพฤติปฏิบัติของเรา ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติของเรา เราทำให้มันเป็นจริงเป็นจังของเราขึ้นมา

ถ้าไม่เป็นจริงเป็นจังของเราขึ้นมา มันก็ลากถูกลู่ลูงอยู่อย่างนี้ แต่ถ้าเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา หลวงปู่มั่นท่านจะคอยแก้จิต ท่านจะคอยแก้ไขให้ แล้วแก้ไขให้ เริ่มต้นจากขันติธรรม เริ่มต้นจาก

การอดทน เริ่มต้นจากการกระทำ เพราะท่านก็เป็นอย่างนั้นนะ จิตของคนมันดิบๆ มันจะรู้มันจะเห็นสิ่งใด

ถ้ามันรู้เห็นสิ่งใด เห็นใหม่ ในกาฬเทวิล ก่อนสมัยพุทธกาล เขาเหาะเหินเดินฟ้าได้ เขาไปนอนบนพรหมได้นะ ระลึกอดีตชาติได้ มีบุพเพนิวาสานุสติญาณ มีจุตูปปาตญาณเหมือนกัน เพราะระลึกอดีตชาติได้ อนาคตได้ ๔๐ ชาติ อย่างละ ๔๐ ชาติ กาฬเทวิล นี่ยืนยันในธรรมและวินัย ยืนยันในพระไตรปิฎก ยืนยันเพราะอะไร เพราะเกิดร่วมสมัยกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง

แล้วเวลาอยู่บนพรหม โลกธาตุวันไหน เพราะเจ้าชายสิทธัตถะเกิดแล้ว โลกธาตุนี้หมดเลยด้วยอำนาจวาสนาของพระโพธิสัตว์ อยู่บนพรหม มันเกิดอะไรขึ้น กำหนดดู รู้ ถึงลงมาไง

พอลงมา เพราะกาฬเทวิลเป็นสหายกับพระเจ้าสุทโธทนะ เป็นพราหมณ์กับกษัตริย์ ไปขอดูราชกุมารเลย พอเห็นออกมา โอ้โฮ! พระโพธิสัตว์แน่ๆ จะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าร้อยเปอร์เซ็นต์ เราจะได้มีโอกาสแล้ว

เห็นใหม่ ระลึกอดีตชาติได้ ๔๐ ชาติ อนาคตได้ ๔๐ ชาติ เหาะเหินเดินฟ้าได้ แต่ด้วยสัมมาทิฐิ ด้วยความถูกต้องชอบธรรมก็แก้กิเลสไม่ได้ นี่ไง ไม่มีคนบอกไง ไม่มีคนชี้ทางไง เวลาถึงเวลาแล้วไง ดิออกดีใจ อู้ฮู!

คนมันพร้อมนะ คำว่า “ระลึกอดีตชาติได้ ๔๐ ชาติ อนาคตได้ ๔๐ ชาติ” เขาต้องทำความเข้าใจได้ เขาต้องทำสมาธิของเขาได้ เขาต้องทำฌานสมาบัติได้ ไม่อย่างนั้นเขาจะเหาะเหินเดินฟ้าไปนอนบนพรหมได้อย่างไร

นี่ไง ฌานสมาบัติแก้กิเลสได้ไหม อภิญญาแก้กิเลสได้ไหม ระลึกอดีตชาติอนาคต แก้กิเลสได้หรือเปล่า นี่ไง เรื่องโลกนี้

พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ แต่นี่โลกล้วนๆ เลย สิ่งในโลกล้วนๆ เพราะอะไร เพราะฉันทโลกีย์ของโลกใจ แล้วเวลาถึงที่สุดแล้วรำให้เลย ร้องให้เลย รำพัน

ทำไมล่ะ

เพราะว่าเขาจะหมดอายุขัย เขารู้วันตายเขาด้วย ใ้เรานี้มีหัตถ์จรรยณะ ใครตาย ถ้ารู้ กำหนดวันตาย ตายแล้วไม่เนา ตายแล้วไม่เหม็น อู้สู! เคารพบูชากัน

กัธาค ๔ ก็กระตุกคน ไร้สาระ

สิ่งที่เป็นจริงๆ รู้ถึงกำหนดวันสิ้นชีวิต เสียใจมาก สุดท่ายแล้ว เขามีชีวิตอยู่ เขายังไปอยู่ บนพรหมได้ ตายไปก็ไปอยู่นั้นแหละ เพราะใจของเขาเป็นอย่างนั้น นี่ไง ฉันทสมาบัติใจ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอบรมบ่มเพาะใน คีล สมาธิ ปัญญา มรรค ๘ ใจ ถ้า มรรค ๘ ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา มัคโค ทางอันเอก

เอกอย่างไร

ถ้ามันเอก เห็นไหม เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านก็ปฏิบัติของท่านมาก่อน เวลาถ้า มันจะเป็นเอก เอกตรงไหน เอกเพราะท่านล้มลูกคลูกหลาน แล้วท่านก็ยืนตัวขึ้นมาได้ แล้วท่านก็ ประพฤติปฏิบัติขึ้นไปถึงที่สุดแห่งทุกข์

นี่พูดถึงที่สุดแห่งทุกข์ อบรมบ่มเพาะขึ้นาทังนั้นนะ แก่จิต แก่จิตแก่ยากนะ แล้วของเรา เราเพิ่งเริ่มต้นฝึกหัดปฏิบัติ ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา มันก็เป็นเครื่องอยู่ของใจ นี่ไง ข้อวัตร ปฏิบัติเป็นเครื่องอยู่ของใจ ใจให้มันอยู่กับเรา อยู่กับเนื้ออยู่กับตัว

เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ชากศพเดินได้ เหมือนชากศพ เหม่อลอย สงออก คิดไปนอก เรื่องนอกกรวร้ายแปดพันเก้า คิดไปไหนก็ไม่รู้ คิดนั่นคือสงออกไปแล้ว จิตมันออกไปอยู่กับ ความคิดนั้นนะ ความคิดเร็วกว่าแสง แล้วมันตกอยู่ที่ไหน

ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธินะ มันจะมีเหตุมีผล ปัญญาอบรมสมาธิด้วยธรรมและวินัย ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วิเคราะห์วิจัยด้วยสติด้วยปัญญา

เวลากิเลสมันถูกคอก กิเลสเป็นเรา เราเป็นกิเลส มันผูกพันกัน เวลามันผูกพัน เวลามันจะ คิดก็คิดด้วยกิเลสอยู่อย่างนั้นไง ถ้าคิดโดยกิเลสนะ แล้วทำไมคิดแล้วมันไม่หยุดไม่สิ้น คิดไม่ หยุดไม่สิ้นก็คิดโดยขาดสติไง

ถ้ามีสติ สติธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรม เวลาธรรมมันจะเกิดไง ถ้ามีสติธรรม สติของ เราย่มันคงแข็งแรงของเราขึ้นมา สติมันคงแข็งแรงขึ้นมา มันสามารถยับยั้งความรู้สึกนึกคิดอันนี้ ถ้ามันความรู้สึกนึกคิดอันนี้ แล้วมันคิดแล้ว

กิเลสเป็นนามธรรม เราจะรู้จักมันได้อย่างไร

ก็ความรู้สึกนึกคิดไง ตัดหาความทะยานอยากไง สมุทัยที่มันเสียด มันทึม สมุทัยมันจรม มา มันสมุทัยมันเสริม มันมากับความรู้สึกนึกคิด ไม่ทันนะ เพราะอะไร

กิเลสมันถูกคอก

กิเลสมันถูกคอก ถูกคอกกับหัวใจของตน มันพอใจในความรู้สึกนึกคิดอันนั้น มันไม่มี สติปัญญาแยกแยะของมัน ถ้ามีสติปัญญาแยกแยะของมันนะ แยกแยะโดยข้อเท็จจริง เห็นไหม

เวลาเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า มีความรู้ มีความเข้าใจ มีโลกียปัญญา มีปัญญาทั้งหมดเลย เป็นนักปราชญ์ ราชบัณฑิตเลย เวลาทำความสงบๆ เวลาจิตมันสงบ อืม! มันคนละเรื่องเว้ย

ปริยัติ ปฏิบัติ

ถึงเวลาภาคปริยัติ ปริยัติศึกษาเล่าเรียนมามันมีความเสียหายตรงไหน มันไม่มีความ เสียหาย แต่เวลาศึกษาปริยัติแล้ว แล้วคิดว่าตัวเองมีสติมีปัญญา มันเสียหายตรงนั้น เสียหาย

ตรงนั้น ปริยัติมันไม่ปฏิบัติไง ถ้าปริยัติมันปฏิบัติขึ้นมา เวลาปฏิบัติตามความเป็นจริงขึ้นมา ให้มันเป็นปัจจุตัง เป็นสันติภูมิโกไ้

ถ้ามันเป็นปัจจุตัง เป็นสันติภูมิโก ถ้าจิตมันสงบของมัน มันหยุดของมัน เวลาความหยุดแล้วเดี๋ยวมันก็คิดอีก มันเป็นธรรมชาติของมัน ถ้าทำบ่อยๆ เข้า มันจะรู้มันจะเห็น ทำบ่อยๆ เข้า มันจะเข้าใจของมันไง ถ้ามันเข้าใจ เห็นไหม

จากที่ว่ากิเลสถูกคอก กิเลสถูกคอก มันอ่อนมันอด มันพลิกมันแพลงอยู่อย่างนั้นนะ ก็ไหนว่าประพฤติปฏิบัติเพื่อจะรู้จักมัน จะเข้าใจมันไง ทำไมไปอยู่กับมันละ

เวลามันผูกพันนะ เวลามันซาบซึ้งนะ เพราะกิเลสเป็นนามธรรมๆ

ก็เอ็งไม่เคยเห็นมันไง ไม่เห็นกิเลส ไม่รู้จักกิเลส จะแก้กิเลสได้อย่างไร จิตที่มันไม่สงบอยู่นี้เพราะกิเลสมันเบ่งบาน มันเบ่งบานครอบงำหัวใจทั้งสิ้น กิเลสมันถูกคอก แล้วมันก็ผูกพัน แล้วมันก็ซาบซึ้ง ซาบซึ้งเพราะมันอ่อนด้อยด้วยอำนาจวาสนาบารมี

คนที่มีอำนาจวาสนาบารมีนะ มันไม่พอใจความคิดเรา ความพอใจความคิด ความคิดที่มันกระพืดกระเฟียดอยู่นี้ ใ้หนุ่นก็เป็นของฉัน ใ้หนุ่นก็ยอดเยี่ยม ใ้หนุ่นก็เป็นชาติเป็นตระกูล จะยึดไว้

สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง ไม่มีสิ่งใดคงที่ทั้งสิ้น ใครจะมีสติปัญญารู้เท่าทันก่อนเท่านั้น คนจะมีสติปัญญารู้เท่าทัน เท่าทันแล้วนะ เราอยู่กับเขาโดยไม่ทุกข์ไม่ยากกับเขา อยู่กับเขาคือสมบัติใจ ใครที่มีสมบัตินี้ะ มียศถาบรรดาศักดิ์ ถ้าเรามี เราก็มีอยู่อยู่กับเขา มันเป็น กุสลา ฐมา อกุสลา ฐมา มันเป็นวาสนาของคน

คนที่มีวาสนานะ คนที่มีวาสนากระเสือกกระสน จะแสวงหาขนาดไหน ทุกข์เจียนตาย แต่ไม่ตาย แต่แสวงหาด้วยกิเลสมันถูกคอก มันกระพืดกระเฟียดไปด้วยกัน มันซาบซึ้ง มันถูกใจ แล้วกระทำไปโดยกิเลสมันกระตุ้น กิเลสมันชักนำไปจนหมดอายุขัย ตายแล้ว ตายเล่า ตายแล้ว ตายเล่า

เวลามีข้อขัดแย้งในพระพุทธศาสนา เวลาสมัยพุทธกาล เขาจะถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำไมเป็นเช่นนั้น ทำไมเป็นเช่นนั้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก มันไม่ได้เป็นแค่ชาตินี้ มันเป็นมาแล้ว เป็นมาแล้ว เป็นมาแล้วไม่รู้กี่ภพกี่ชาติ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันซับซ้อน มันมหัศจรรย์ของมัน มากมายมหาศาล แล้วมันเป็นจิตเป็นนิสัย

จิตนิสัยคือสัญชาตญาณ คือสันดาน สันดานมันเป็นอย่างนั้น มันเป็นอย่างนั้นๆ มันเหมือนธรรมชาติ มันเหมือนฤดูกาล ฝนตก แดดออก เหมือนกัน เวลาจิตใจของคนที่มีสันดานมันก็เป็นอย่างนั้นนะ แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติสันดานก็แตกต่างกัน ไม่อย่างนั้นจะมีกรรมฐาน ๔๐ ห้องหรือ

เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้มันเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา เห็นไหม กาย เวทนา จิต ธรรม อย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ ถ้ามันเป็นวิปัสสนา

ถ้ามันยังไม่วิปัสสนา มันจะรู้เท่าทันกิเลส ที่ว่ากิเลสเป็นนามธรรม

ก็เอ็งไม่รู้จัก เอ็งไม่เห็นมัน เอ็งไม่เคยการกระทำกับมัน ไม่เป็นคู่ต่อกรเลย กองทัพกิเลส กับกองทัพธรรมไม่เคยปะทะกันเลย

ถ้ากองทัพธรรมที่เราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ถ้าจะเป็นความจริงของมันขึ้นมา สติธรรม สมาธิ ปัญญาธรรมนี้ไง เราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาจนมันเข้มแข็ง จนมันแก่กล้า จนมันมีกำลังไง

ถ้ามีกำลัง ทำความสงบของใจเข้ามา ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจมันมีกำลังของมัน มันจะลุกขึ้นยืนได้ แล้วมันจะหัดก้าวเดินของมัน มันจะเข้าไปรื้อค้นค้นคว้า

เออ! กิเลสมันเป็นอย่างนี้ กิเลสมันเป็นอย่างนี้ ถ้ากิเลสมันเป็นอย่างนี้ไง

สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายทั้งปวงต้องดับเป็นธรรมดา มันมีอะไรเกิดขึ้น ในหัวใจของเราบ้างละ

สิ่งที่มันเกิดขึ้นมา กิเลสมันถูกคอไง กิเลสมันพลิกมันแพลงไง ธรรมจะเป็นอย่างนั้น มีความศึกษา มีความเข้าใจ ธรรมะนี้แตกฉาน ธรรมะนี้เข้าใจหมดนะ

เข้าใจก็คือเข้าใจ

แต่ถ้าขณะจิตนิโรธดับทุกข์นั้นแหละ ของแท้มันอยู่นั่น

ถ้าของแท้มันยังไม่เกิด นี่ไง ตังคับหานๆ เวลาปหานนะจีบจับ ปหานด้วยการเด็ดเดี่ยว ชั่วคราวๆ ทั้งนั้นนะ มันไม่มีขณะไง มันไม่สุดสิ้นถึงการกระทำไง แล้วอ่อนแอไง อ่อนด้อยไง ไม่มีข้อเท็จจริงไง ไม่มีวาสนา ไม่มีสัจจะ

ถ้ามีสัจจะนะ ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี อย่างน้อยอนาคตมี อย่างมากสิ้นกิเลส นิโรธ วิมุตติสุข นี่จิตดวงนี้ แล้วมันมีที่ไหน

มันมีเฉพาะในพระพุทธศาสนา ด้วยการฝึกหัดปฏิบัติโดยสัจจะโดยความจริงของผู้ที่มีวาสนา ถ้ามีวาสนา มันรู้มันเห็นของมัน มันเข้าใจของมัน

โดยวาสนาของคนที่มีมันแตกต่างกันไป มันต้องทุกข์มันต้องยากก่อนไง ไปเผชิญกับโลก ให้โลกเหยียบย่ำทำลายแล้วค่อยคิดว่าจะสละโลก จะเป็นนักพรต จะเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ต้องให้เหยียบย่ำทำลายกันก่อน

แต่คนมีวาสนานะ เขาก็พยายามของเขา แล้วมันอยู่ที่ พระรัฐบาล พระรัฐบาลลูกชายคนเดียวไง เวลาเกิดมาแล้วนะ ศรัทธาในพระพุทธศาสนา อยากจะบวชมาก พ่อแม่เป็นเศรษฐี ไม่ให้ไม่ให้ อดข้าว

จนพ่อแม่ก็คิดว่าลูกเราไม่จริงจัง ไม่หนักแน่นขนาดไหนหรอก เวลาสุดท้ายแล้ว พุดอย่างรักก็ไม่ฟัง ก็ไปขออภัยให้สหาย ให้เพื่อนเข้ามากล่อม สหายเพื่อนมาถึง มาพุดมากุญแล้ว สหายมาพุดกับพ่อแม่เลย พ่อแม่อยากเห็นหน้าลูกใหม่

อยาก

ถ้าอยากเห็นหน้าลูก ต้องให้ลูกบวช ถ้าพ่อแม่ไม่ให้บวช พ่อแม่จะไม่ได้เห็นหน้าลูกอีก
เพราะเพื่อนกับเพื่อนมันรู้จักกัน

พ่อแม่ก็เข้าใจ สุดท้ายก็ยอมให้บวชไป บวชแล้วท่านก็ฝึกหัดออกประพฤติปฏิบัติของท่าน
พระรัฐบาลๆ ถึงที่สุดใจ นิโรธ ดับทุกข์ทั้งหมดเลย กลับมาเยี่ยมพ่อเยี่ยมแม่ พ่อแม่เอาทรัพย์
สมบัติมากองไว้หมดเลย แก้วแหวนเงินทองเต็มไปหมดเลย ถ้ามลูก

ลูก สมบัติของพ่อแม่มีอย่างนี้ แล้วปรึกษาพระลูกชายว่าจะให้ทำอย่างไร

พระลูกชายบอกว่า ให้ชนใส่ล้อ แล้วไปดัมพ์ทิ้งแม่น้ำหมดเลย

พ่อแม่ก็งงเลยนะ อ้าว! แก้วแหวนเงินทองหามาทั้งชีวิต จะไปดัมพ์ทิ้งได้อย่างไร

วิมุติสุขในใจของพระรัฐบาลยิ่งใหญ่ว่า ไม่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ไม่ต้องมาสร้าง
ความผูกพันกับแก้วแหวนเงินทองนั้นอีกแล้ว

การผูกพันๆ ผูกพันเพราะสิ่งที่ว่ากิเลสถูกคอก กิเลสเป็นเรา กิเลสมันซาบซึ้ง กิเลสมันพอใจ
นั่นนะ โอ้ย! มันเป็นของเรา มันต้องถนอมรักษา รักษา เห็นไหม เพราะมันผูกพันไป

แต่พระรัฐบาลบอกว่า ดัมพ์ใส่แม่น้ำไปเลย ใส่ลงคลองไปเลย โยนทิ้งไปหมดเลย แล้ว
กลับมาฝึกหัด เอาพ่อแม่ให้มาฝึกหัดภาวนา

ถ้าเอาใจของตนได้ ใจของตนมีคุณค่ากว่าแก้วแหวนเงินทองอันนั้น

แก้วแหวนเงินทองมันเป็นแร่ธาตุ มันเป็นสมบัติของโลก แต่ใจของเรานี้สิ ใจของเรา การ
ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติคือการแสวงหาใจของตน พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

คนไม่มีवासนามองข้ามว่าทำไมต้องพุทธะ พุทธะมันมีความจำเป็นขนาดไหน

พุทธะ พุทธานุสตินี้ยอดของค่าบริการรวมเลย บริการรวมพุทธะๆ งามมันสงบระงับเข้ามา มัน
มหัศจรรย์ของมันนะ มหัศจรรย์ของมัน ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริง เห็นไหม

ถ้ากิเลสมันถูกคอกนะ มันแอบอ้าง มันเริ่มแอบอ้างก่อนนะ โอ้ย! พุทโธแล้ว ทำหมดแล้ว โอ้ย! มันสงบระงับหมดแล้ว

มันอ้าง ถ้ากิเลสมันถูกคอก ปฏิบัติไปพร้อมกับกิเลสไป

ในอภิธรรม ถ้าปฏิบัติไปพร้อมกับกิเลส ปฏิบัติไม่ได้ เวลาประพาสปฏิบัติขึ้นมาเพราะมันมีกิเลสไป เราจะต้องรู้ตัวทั่วพร้อม ต้องมีสติมีปัญญา ถ้ารู้เท่าทันกิเลสแล้วมันถึงค่อยฝึกหัดใจปฏิบัติ

แล้วเมื่อไหร่มันจะถึงพร้อมล่ะ เพราะอะไร

อวิชชา พญามารมันพาเกิด กิเลส อวิชชาอยู่ที่สติจิต อยู่ที่ความไม่รู้ ไม่ใช่ไม่รู้ในอารมณ์นะ อารมณ์คือขั้น ๕ ไม่ใช่ไม่รู้ในอารมณ์ อารมณ์ สิ่งที่ถูกรู้ เพราะเกิดเป็นมนุษย์มีธาตุ ๔ และขั้น ๕ เกิดเป็นพรหมล่ะ มีขั้นเดียวนั่นแหละ แล้วมันจะไปกระทบกับอะไร

นี่ไง สิ่งที่ว่าอวิชชาๆ อวิชชาคือความไม่รู้ เกิดเป็นพรหมก็ไม่ว่างอยู่บนพรหมนั่นแหละ แล้วจากความไม่รู้ มันจะรู้จริงขึ้นมาได้อย่างไร

เกิดเป็นมนุษย์มีธาตุ ๔ และขั้น ๕ ก็ความรู้นั่นแหละ ศีลธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยอวิชชา ด้วยความรู้นั่นแหละ เพราะอะไร เพราะกิเลสมันถูกคอก มันไปพร้อมกับกิเลสไป

เวลากิเลสมันถูกคอก กิเลสมันผูกพัน เอาแล้ว พระไตรปิฎกนี้มันต่อเติมเข้ามา มันไม่ถูกใจ

กล่าวดูพุทธพจน์นี่นะ พระสวดถึง ๓ ครั้ง ไม่ละทัญญูมานะ เป็นอาบัติสังฆาทิเสส กล่าวดูพุทธพจน์

สิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัยนี้กล่าวไว้แล้ว เราไปลบล้าง ไปทำลาย ทำลายด้วยอะไร

กิเลสมันถูกคอก ศึกษาด้วยกิเลส ศึกษาอะไร นี่แค่ศึกษานะ แล้วเวลาปฏิบัติ ถ้ากิเลสมันถูกคอก มันซาบซึ้ง มันผูกพัน มันเป็นเรื่องเดียวกัน เวลาฝึกหัด ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันแอบอ้าง มันอ้างไปทั่ว อ้างว่า จิตสงบแล้วเป็นสัมมาสมาธิ

อารมณ์มึนทั้งนั้นแหละ อารมณ์ที่บวกด้วยความถูกคอก ด้วยความหลงผิด ด้วยความไม่เข้าใจ ด้วยไม่มีวาสนา

แต่ถ้าเป็นหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านทำของท่าน เวลามันผิดพลาดขนาดไหนก็พยายามรี้อค้นค้นคว้าในธรรมและวินัย เพราะกึ่งกลางพระพุทธศาสนามีพระพุทธศาสนาแล้ว เวลาเอาข้อเท็จจริง ไปปรึกษาท่านเจ้าคุณอุบาลีฯ นักปราชญ์ราชบัณฑิตในภาคปริยัติ เพราะอะไร

เพราะเวลาหลวงปู่มั่นท่านประพฤติปฏิบัติแล้ว หลวงตาพระมหาบัวท่านจบบมหาใจ เวลาไปหาหลวงปู่มั่นนะ

มหามาหาอะไร หานิพพานใช่ไหม นิพพานไม่ได้อยู่ในตำรา ไม่ได้อยู่ใดๆ ทั้งสิ้น อยู่ในหัวใจของตน เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา สิ่งที่เราเรียนมาแล้ว ภาคปริยัติให้วางไว้ก่อน

เวลาประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง แล้วหลวงตาพระมหาบัวท่านประพฤติปฏิบัติเกือบเป็นเกือบตาย ท่านเองก็มีวาสนา มีสัจจะมีความจริง แล้วก็มีครูบาอาจารย์ที่ถูกต้องชอบธรรมด้วย

ถ้ามีอาจารย์ที่ไม่ถูกต้องชอบธรรม นี่ไง องค์อุลิตมาลโง่ องค์อุลิตมาลเป็นคนที่ดีงามนะ เวลาศึกษา อาจารย์มีความรู้ มีวิชาการเท่าไร องค์อุลิตมาลเรียนได้จบหมดละ เก่งด้วย ดีด้วย แต่เวลาไปปฏิบัติแล้วมันมีสหาย มีพรรคพวกไปเรียนโง่ สู้ไม่ได้ ทำไม่ได้ อัจฉตาร้อนโง่ เป่าหูแล้วเป่าหูอีก อาจารย์ก็ยังมันคงนะ เพราะขนาดเป็นอาจารย์คนมันก็ต้องมีมาตรฐานเหมือนกัน

สุดท้ายแล้วนะ เป่าหู ก็ยังไว้วางใจอยู่ ถึงที่สุดแล้วนะ เดียวเขาจะเป็นชู้กับภรรยาท่านอาจารย์นะ

เออ! ชักไขว้เขว สุดท้ายแล้ววางแผน บอกว่า เรามีวิชาการยอดเยี่ยม อยากได้ไหม ถ้าอยากได้ ต้องไปเอานิ้วมือคนมา ๑,๐๐๐ นิ้วมือเพื่อเอามาขึ้นครุ

เพื่อจะฆ่าเขา จะทำเองมันก็ละเอียดใจ เวลาจะฆ่าเขาก็ยังมีกฎหมาย ยืมมือรัฐบาลเพื่อมาฆ่า การฆ่าเขาด้วยเล่ห์กล การฆ่าเขาด้วยนามธรรม การฆ่าเขาด้วยความคิด ให้ยืมมือคนอื่นมาฆ่า นี่อาจารย์อย่างนั้นหรือ

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นไม่เป็นเช่นนั้น ใครไม่มีอำนาจวาสนาขนาดไหน ก็ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นจริงเป็นนิสัย ถ้ามันเป็นสัจจะความจริงมากน้อยขนาดไหน เพราะอะไร เพราะเราล้มลุกคลุกคลานมาก่อน ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่ดีงาม อย่างน้อยท่านก็คุ้มครองดูแลให้เราปฏิบัติต่อเนื่องไป ที่มันรู้มันเห็นขึ้นมามันยังไม่จริง ถ้ามันจริง ปัจจัตตัง สันติภูมิจิโก

ถ้าจิตมันสงบขึ้นมา มันก็ต้องรู้ว่ามันสงบ ถ้าสงบแล้ว ถ้าฝึกหัดใช้ปัญญาไม่เป็น เพราะอะไร เพราะกิเลสมันผูกคอ กิเลสมันผูกคอ กิเลสมันสมอ้าง กิเลสมันอ้างอิง อ้างอิง คนที่ไม่มีสติไม่มีปัญญาก็เชื่อถือมัน พอเชื่อถือมันไปนะ ก็เอาสิ่งนั้นไปทนทานต่อไปว่าสิ่งนั้นเป็นธรรมๆ

มันเป็นธรรมตรงไหน มันเป็นธรรมเพราะอะไร เพราะกิเลสมันผูกคอ เป็นธรรมโดยกิเลส มันพลิกมันแพลง กิเลสมันผูกมันของมัน มันก็ว่าสิ่งนั้นมันตามความพอใจของกิเลสไป ถ้าตามความพอใจของกิเลส กิเลสมันพอใจอย่างไร มันก็ว่าอย่างนั้นนะเป็นธรรมๆ ถ้าเป็นธรรมขึ้นมาก็เป็นธรรมของกิเลสไป เป็นธรรมของโลก

นี่กิเลสมันแอบอ้างนะ แล้วถ้ากิเลสมันหลอกลวงล่ะ

หลอกลวงก็ไปอีกเรื่องหนึ่ง

เวลามันอ้างอิง มันอ้างอิงว่าเป็นของมัน อ้างอิงว่าเป็นความรู้ความเห็น เวลามันอ้างอิงเวลาอ้างอิง มันก็อ้างอิงไป แล้วเวลาอ้างอิง ปฏิบัติไปโดยกิเลสมันผูกคอ ความอ้างอิงอันนั้นมันจะเป็นจริงขึ้นมาได้อย่างไร

เวลาถ้ามันพอ มันอ้างอิง เวลามันยึดมั่นของมัน เวลามันไม่เป็นความจริงของมัน นี่ไง ก็ปฏิบัติโดยกิเลส กิเลสมันอ้างอิง กิเลสมันถูกคอก กิเลสมันพอใจ เวลามันรักษาตัวมันเองได้ แล้วมันบอกว่า นี่ไง บรรลุธรรมๆ บรรลุแล้ว

บรรลุโดยกิเลส พอกิเลส มันเป็นความจริงตรงไหน

ถ้ามันเป็นความจริงๆ สติ สมาธิ ปัญญา ศีล สมาธิ ปัญญา แล้วมันเกิดขึ้น มันเกิดขึ้นมาอย่างไร

พอมันเกิดขึ้นมานะ เวลาเราทุกข์เรายาก เราทุกข์เรายากเกือบเป็นเกือบตายนะ เวลากิเลสมันถูกคอกใจ รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร

รูป รส กลิ่น เสียง มันก็อยู่ของมันโดยเก้อๆ เซินๆ อย่างนั้นนะ ถ้าเรามีสติมีปัญญา

เวลากิเลสมันถูกคอก มันขัดข้องจิตใจไปทั้งนั้นนะ นั่งสมาธิๆ ใจ หายใจเข้านี้กพุท หายใจออกนี้กโธ ถ้าเป็นสัจจะความจริงขึ้นมา จากขณิกสมาธิ เป็นอุปาจารสมาธิ เป็นอัปปนาสมาธิ

แล้วถ้าเป็นสมาธิแล้ว สมาธิระดับไหนถึงจะออกฝึกหัดใช้ปัญญา

เพราะมันมีสมาธิ มันถึงจะมีความปกติสุข

เวลาจิตที่กิเลสที่มันเหยียบย่ำ มันทำลาย มันพลิกมันแพลงขึ้นมา มันมีแต่ความทุกข์ ความยากทั้งนั้นนะ กิเลสมันเป็นต้นหาความทะยานอยาก มันเป็นสมุทัย สมุทัยมันเจือปนเข้ามา เจือปนกับความรู้สึกลึกคิด เจือปนกับการนั่งสมาธิ เจือปนกับพุทโธๆ นั้นแหละ เพราะมันเจือปนมา มันถึงพุทโธไม่ได้ พุทโธมันขัดมันแย้ง

เวลาถ้าฝึกหัดปฏิบัติของเรา ใส่อสมุทัยที่เจือปนมามันเบาบางลง เบาบางลงขนาดไหน ถ้ากิเลสมันถูกคอกนะ เต็มมันก็พลิกฟื้นขึ้นมา เวลาฝึกหัดปฏิบัติของเรา เราถึงจะต้องมีอุบาย มีวิธีการ มีการพลิกแพลง เราจะไม่ทำซ้ำทำซาก ทำเหมือนโง่แบบเหมือนกับหมาตาย

ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสวยวิมุตติสุขๆ เอโก ฐโม เพราะใจของท่านเป็นหนึ่งในหนึ่ง เพราะมีการกระทำอัสวัภยญาณทำลายอวิชชาแล้วมันถึงเป็นหนึ่งในหนึ่ง

ใจของเราเป็นสอง เรามีความโลเล เรามีการเปรียบเทียบ บวกและลบ ชอบใจและไม่ชอบใจ สุขกับทุกข์ แล้วอารมณ์ดีอารมณ์ร้าย มันเป็นของคู่กันนั้น เพราะความเป็นของคู่ แล้วกิเลสมันถูกคอด้วย มันยังพลิกแพลงซ้ำซ้อนเข้าไปอีกมหาศาลเลย ถ้ากิเลสมันซ้ำซ้อน เราก็ต้องตั้งสติ เพราะวาสนาของเรา

แต่ถ้าผู้ที่มีอำนาจวาสนานะ เขาเชื่อมั่นของเขา สัทธาจริต พุทโธชัดๆ พุทโธชัดๆ เวลาพุทโธแล้ว หลวงปู่เสาร์เวลาท่านฝึกหัดปฏิบัติใหม่ๆ เวลาพุทโธๆ ลอยเลยละ ตัวนี้ลอยได้เลย แล้วลอยมันถูกหรือ มันก็ไม่ถูกใจ

ความปกติสุข มันเป็นปกติสุขในใจ สมาคือความปกติสุข

แล้วเวลาปกติสุข เห็นไหม เพราะคนเกิด เกิดจากกิเลส เกิดจากอวิชชา แล้วเวลากิเลสมันถูกคอ มันก็ผูกพันกันอยู่อย่างนั้น พุทโธฯ จนกิเลสมันเห็นห่างบ้าง เห็นห่างบ้าง มันก็ลอย

คำว่า “ลอยขึ้นมา” ลอยก็คือลอย เติบจนกรรม นั่งสมาธิภาวนา เวลามันเบาขึ้นมา มันก็เป็นเรื่องของความเบา เบาของกิเลสที่มันปล่อยวางบ้าง ความถูกคอของมัน มันแยกแยะจากกันบ้าง

คำว่า “บ้าง” เป็นชั่วคราวชั่วคราว แต่คำว่า “ชั่วคราวชั่วคราว” เราปฏิบัติแล้วเรารู้เราเห็นใจ

ถ้ากิเลสมันถูกคอ เห็นไหม รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร ประพฤติปฏิบัติก็ล้มลุกคลุกคลานเจียนอยู่เจียนไป ถ้าเจียนอยู่เจียนไปขนาดไหน เราก็ฝึกหัดของเรา ก็เริ่มต้นมันก็ทุกข์ยากอย่างนี้แหละ

การปฏิบัติเริ่มต้นมันยากตรงนี้ ยากตรงว่า เราเป็นปัญญาชน เรามีการศึกษา เราเข้าใจทางวิทยาศาสตร์ แล้วเราก็เข้าใจ เวลาศึกษาธรรมะจบ ๙ ประโยค นี่ไง เวลาประพฤติปฏิบัติ

เวลาเข้าใจทั้งนั้นนะ เข้าใจมันเป็นสมบัติของคนอื่น มันเป็นสัญญา มันเป็นความจำ มันเป็น
ภาคทฤษฎีอยู่ภายนอก แต่ถ้ามันเป็นจริง มันจะเป็นที่ใจของเรา

ถ้ามันจะเป็นที่ใจของเรา แล้วมันเป็นอย่างไร

นี่ไง ถึงหายใจเข้าลึกๆ หายใจออกลึกๆ แล้วฝึกหัดปฏิบัติของเรา เวลามันเป็นจริงเป็น
จังขึ้นมา มันปล่อยวาง มันเริ่มเป็นอิสระของมัน

ถ้าเริ่มเป็นอิสระของมัน เห็นไหม จากที่มันอ้างอิง เราก็ไม่อิงกับมันอยู่แล้ว เพราะมี
การศึกษามากๆ พอการศึกษามาก นั่นเป็นภาคทฤษฎีไง แล้วเราก็อ้างอิงอยู่อย่างนั้นไง อ้างอิงก็
วาง ถ้ามันยึดมั่นถือมั่น เราก็วาง เราฝึกหัดปฏิบัติเพราะมันเป็นจริงเป็นนิสสัยของเราไง

คนอ่อนไหว อ่อนไหวขนาดไหนมันก็ไปพาดพิงอย่างนั้นนะ ถ้าคนมีสัจจะ มีความเข้มแข็ง
“ไม่มี เราไม่เป็น”

นั่นแหละเป็น อัตตา เพราะมันอยู่ที่ฐิติจิต ใจว่าไม่เป็น ไม่จริง เป็นทั้งนั้นนะ กิเลสมันถูก
คด กิเลสมันผูกพันทั้งนั้นนะ

สิ่งที่น่ากลัวที่สุดคือกิเลสในใจของคน

แล้วคนที่ประพฤติปฏิบัติไม่มีกิเลสใช่ไหม ถ้าไม่มีกิเลส มันก็อ้างอิงของมัน อ้างอิง แอบ
อ้าง ร้อยแปดพันเก้า แล้วก็เลยกลายเป็นธรรมชาติกิเลส กิเลสอ้างอิง อ้างอิงอยู่อย่างนั้นนะ แล้ว
เป็นจริงเป็นจังไหม แต่สังคมชอบนะ ยิ่งวงการปฏิบัติด้วย เพราะการอ้างอิง ทุกคนรู้ได้ การสร้าง
ภาพจากภายนอก ใครก็ทำได้ แต่สร้างหัวใจทำไม่ได้

ถ้าสร้างหัวใจได้ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ถ้ามันเป็นจริงนะ มันสุขมันสงบของมัน

เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาเจียนอยู่เจียนตาย มันก็แค่กิริยา ถ้าจิตสงบแล้ว ความสุข
สงบอยู่ในใจของตน เราถึงฝึกหัดปฏิบัติแบบนี้ ถ้าเราฝึกหัดปฏิบัติแบบนี้ เรามีครูมีอาจารย์ที่

กระทำมาแล้วไง ถ้ามีครูบาอาจารย์ทำมาแล้วนะ มันจะเป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันติภูมิโก เป็นข้อเท็จจริง

ไม่ใช่กิเลสแอบอ้าง แล้วอ้างอิงอยู่อย่างนั้น แล้วอยู่อย่างนั้นก็เชื่ออย่างนั้น เพราะอะไร

อารมณ์มันสร้างได้ อารมณ์สร้างได้ แล้วพาดพิงกับธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาอ้างอิง อ้างอิงบาลีเลย อ้างอิงอย่างนั้นเลย แต่ข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร

ถ้าข้อเท็จจริง ถ้ามันเป็นจริง

๑. สงบ

๒. มีสติ รู้จักการรักษา การเคลื่อนไหว การเหยียด การคู้

ผู้มีธรรม ผู้ฉลาดแกล้งใจอย่างไรก็ฉลาด ผู้มีความสุข มีความปกติในใจมันมีของมัน แล้วเวลาของมัน เห็นไหม เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านอบรมบ่มเพาะ ที่ท่านคุ้มครองดูแลเราไง สิ่งใดก็แล้วแต่ มีเจริญแล้วต้องมีเสื่อม

ถ้ามันไม่มีเจริญเลย คือมันไม่มีของมันเลย กิเลสมันผูกคอ ผูกพันอยู่อย่างนั้นนะ มันก็ซาบซึ่งอยู่อย่างนั้นนะ มันไม่ละไม่วางจากกิเลสมาเลย มันไม่เคยเจริญ ไม่เคยได้สัมผัสเลย

สัมผัสแต่กิเลส สัมผัสแต่ความทุกข์ความยาก สัมผัสแต่ความเร่าร้อน แต่ถ้าวันไหนมันแยกจากกัน กำหนดพุทโธ อานาปานสติหรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิ มันแยกจากกัน สิ่งที่เราเร่าร้อนเป็นทุกข์ อมทุกข์ มันเบาลง มันมีคุณค่าขึ้น

เวลาที่มีคุณค่าขึ้น เห็นไหม แล้วเราฝึกหัดปฏิบัติจนมันสงบระงับได้ เวลาสงบระงับได้ จะทำครั้งต่อไป กิเลสมันรู้ตัวแล้ว กิเลสมันผูกคอ กิเลสมันตั้งค่าย กิเลสมันยับยั้ง กิเลสมันทับถม เกือบตาย นี่เวลาจิตเสื่อมใจ

คนทำงานมันต้องมีงานทำ แล้วคนทำงาน ทำงานแล้ว ธรรมะตั้งแต่ศรัทธาความเชื่อ ความเชื่อก็ระดับหนึ่ง ประเพณีวัฒนธรรมก็ระดับหนึ่ง ศรัทธาที่อยากจะประพฤติปฏิบัติ มันก็อีก ระดับหนึ่ง

อุบาสก อุบาสิกาไง เวลาเขาจริงเขาจั่งขึ้นมา สิ่งที่ว่าจิตมันสงบระงับเข้ามาบ้าง อุบาสก เวลาอุบาสก รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร แล้วถ้ากิเลสมันถูกคอก นะ ไขบ่วงหรือรูป รส กลิ่น เสียง มันบิดมันเบี้ยว แล้วมันเหยียบมันย่ำ มันทำลาย มันเข้าสมาธิ ไม่ได้

แต่เวลามันมีสติ มีปัญญาอบรมสมาธิ มีสติมีปัญญา เฮ้ย! ทำไมจิตใจเราอ่อนแอขนาดนี้ วะ ก็เสียงก็คือเสียง ทำไมมันหวั่นไหวขนาดนี้ละ รูป รส รสก็คือรส มันไม่เคยสัมผัสรสอย่างนี้เลย หรือ ไม่ได้เกิดแต่ชาตินี้ มันเกิดมาก็ภพก็ชาติแล้ว มันสัมผัสมาแล้วจนไม่รู้ขนาดไหน แต่เดี๋ยวก็ อยากอีก เดียวก็อยากอีกอยู่อย่างนี้หรือ

ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมา รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร มันวาง ของมันๆ ใจ แล้วมีคำบริกรรม มีคำบริกรรมเพราะอะไร เพราะมีนวัตรกรรมใจ

คนไม่มีการเคลื่อนไหว มันจะสงบได้อย่างไร คนไม่มีการกระทำ ตัวมันเองมันจะเป็นได้ อย่างไร ถ้าตัวมันไม่เป็น เพราะตัวมันก็ไม่มี ตัวมันก็จับต้องไม่ได้ แต่มันเกิดเป็นมนุษย์ไง สมมุติ ตามความเป็นจริงใจ มันก็มีขันธ ๕ ใจ มันก็มีอารมณ์ใจ ก็อยู่ที่อารมณ์นั้น มันก็เลยสร้างอารมณ์ ว่าว่างๆ ว่างๆ

เห็นไหม กิเลสมันถูกคอก ว่างๆ ด้วยกัน คุณก็ว่างๆ ผมก็ว่างๆ นั่นก็ว่างๆ เฮ้ย! ว่างๆ ก็เป็น ธรรมใจ ว่างๆ ก็เป็นธรรม ธรรมว่างๆ

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น แก่จิต นี่ยังไม่เริ่มต้น เริ่มต้น ถ้าจิตมันสงบสุขแล้ว การขุดคุ้ย ค้นคว้าหากิเลสเป็นงานที่ยิ่งใหญ่ในวงกรรมฐาน

ในทางโลก ใครมีงานทำ ระบบเศรษฐกิจบ้านนั้น เมืองนั้น เจริญงอกงาม ในการกระทำใจ ถ้าจิตสงบแล้วขุดคู้และคันคั่ว การว่าขุดคู้คันคั่ว เห็นไหม

เขาเจาะน้ำ เขาทำไรไถนา นาที่ลุ่ม นาที่ดอนก็แตกต่าง เวลานั้นมา นาที่ลุ่มพอแล้ว นาที่ดอนยังไม่ได้น้ำ นาที่ดอนได้น้ำมาก นาที่ลุ่มท่วมแล้ว

เวลาการกระทำ เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเพื่อจะคันคั่วหากิเลสค้นหาความทะยานอยาก การขุดคู้คันคั่วมีหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หลวงตาพระมหาบัว ท่านเน้นย้ำตรงนี้มากกว่า งานมันมี ๒ ประเภท ประเภทหนึ่งคือประเภทขุดคู้คันคั่วให้พบกิเลส ถ้าใครขุดคู้คันคั่วพบกิเลส

กิเลสเป็นนามธรรม จะรู้จักมันได้อย่างไร กิเลสเป็นนามธรรม กิเลสมันเป็นอย่างไร เราศึกษาค้นคว้าตามทฤษฎี แล้วก็อ้างอิงตามทฤษฎีว่ากิเลสมันเป็นอย่างนั้น

นั่นมันชื่อ เอาชื่อมาวิเคราะห์หิวจ้ย เป็นธรรมนิยาย เป็นตรรกะ มันอยู่เฉยๆ มันไม่เข้าถึงใจเลย แต่เวลาถ้ามันเข้าถึงใจด้วยคำบริกรรม ด้วยปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าจิตสงบแล้วฝึกหัดขุดคู้คันคั่ว เพราะมันเป็นवासนา

वासนาของคนขุดคู้คันคั่วเกือบเป็นเกือบตายก็ไม่เจอ แล้วจะหาสติปัฏฐาน ๔ ที่ไหน

เวลาคนที่มีอำนาจवासนานะ พอจิตสงบเห็นกายเลย กายปรากฏขึ้น

มันवासนาของคนมันแตกต่างกัน ถ้ากายมีปรากฏขึ้นโดยที่จิตสงบนะ สะดุ้งเลย เพราะอะไร เพราะมันจับกิเลส มันเขย่ากิเลสไป การขุดคู้คันคั่วแล้วจับกิเลสได้ จับกิเลสได้ มันสะท้อนใจไป

เวลาหลวงปู่เสาร์ท่านออกฝึกหัดประพฤติปฏิบัติใหม่ๆ ท่านกำหนดพุทโธๆ จนตัวลอยได้ ตัวลอยมันก็เป็นสมาธิ มันก็เป็นสมถะ มันยังไม่ได้เริ่มต้นปฏิบัติอะไรเลย แต่ด้วยवासนาของคน ด้วยการฝึกหัดปฏิบัติ เริ่มต้น แล้วเริ่มต้นแล้ว เริ่มต้นที่จะวิปัสสนา มันยังอีกยาวไกลเลย คำว่า “อีกยาวไกล”

สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ ไม่มีสมาธิ ปัญญาเกิดไม่ได้

กิเลสมันถูกคอไง กิเลสมันซาบซึ้งไง กิเลสมันเป็นเราไง กิเลสมันผูกพันไง แล้วมันจะไปรู้ไปเห็นอะไร กิเลสมันปิดกั้นหมดเลยไง

แต่ถ้าเป็นความจริง พอจิตมันสงบแล้ว คีล สมาธิ ปัญญา ใ้ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนาข้างหน้านั้นนะ เพราะอะไร เพราะเวลาธรรมจักร จักรมันเริ่มเคลื่อน เคลื่อนเพราะอะไร เคลื่อนเพราะว่าเกิดวิปัสสนา

สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐานไง วิปัสสนากรรมฐานนั้นแหละเกิดจากศีล เกิดจากสมาธิ วิปัสสนาโดยภาวนามยปัญญา ปัญญาที่มันเคลื่อน เคลื่อนเพราะอะไร เคลื่อนเพราะว่ามันขุดคุ้ยค้นคว้า มันแสวงหาจนเห็นกิเลส พอกิเลสมันเคลื่อน มันสมบูรณ์แบบของมัน เห็นใหม่

เวลากิเลสมันเคลื่อนเพราะอะไร

กองทัพอธรรม กองทัพของศีล ของสมาธิ ของปัญญา กองทัพของมรรค ๘ ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ ความชอบธรรม ถ้าความชอบธรรมเกิดขึ้น แล้วเกิดจักร ธรรมจักร จักรที่ในใจของเรา สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้น เห็นใหม่ ปัญญาเกิดแล้ว ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดขึ้น เคลื่อน แล้วฝึกหัดปฏิบัติบ่อยครั้งเข้าๆ

มีหลวงตาพระมหาบัวท่านพูดประจำ เวลามรรคหมุนตัวๆ ปัญญามันหมุนแล้วนะ ปัญญามันหมุนแล้ว เวลาทำสมาธิ สมาธิเกิดขึ้นแล้ว แล้วเวลาขุดคุ้ยค้นคว้า ถ้ามันเห็นกิเลสไป เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง เพราะกาย เวทนา จิต ธรรม นั้นละที่อยู่อาศัยของกิเลส

กิเลสที่เป็นนามธรรมๆ เพราะมันเป็นนามธรรมไง เวลาชำระล้างกิเลสไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอัสวกัขยญาณทำลายอวิชชา ครอบครัวยของมารตั้งแต่อวิชชา ปุขของมัน เวลาถูกสาว ๓ คนของมัน เวลาอุปาทาน ลูกหลานของมัน เวลาจิตหมุนตัวๆ อัสวกัขยญาณทำลาย

อวิชาไน เวลาทำลายครอบครัวยของมารหมดสิ้นไปในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไน วิมุตติสุขๆ ไง

ไ้ของเรเวลาทำ มันมีรสมีชาติ กองทัพรรมไง กองทัพรรมคือศีล คือสมาธิ คือปัญญา ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ นีกองทัพรรม กองทัพรรมกับกองทัพกิเลสมันเข้าปะทะกัน

เวลาฝึกหัดปฏิบัติ เขามีกองทัพรรม มีกองทัพกิเลส เขาขุดคุ้ยค้นคว้าจนแสวงหาขึ้นมา เห็นใหม่ ตั้งแต่โคตรพ่อโคตรแม่มันเลย ตั้งแต่อวิชา เรือนยอดดของเรือน ๓ หลังนั้นแหละ แล้วเรือน ๓ หลัง ลูกสาวของมัน เวลากองทัพกิเลส กองทัพกิเลสมันมีของมันอยู่แล้วไง แล้วกิเลสมันถูกคอก มันขับมันซ้อน มันพลิกมันแพลงอยู่ในใจนั้นนะ เวลาปฏิบัติล้มลุกคลุกคลานมา ไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันเลย

แต่ทำจริงทำจังขึ้นมา กองทัพรรม ศีล สมาธิ ปัญญา เกิดจากการฝึกหัด เกิดจากการปฏิบัติ แล้วถ้ามันกองทัพรรมเกิดขึ้น แล้วถ้ามันเคลื่อนเพราะอะไร เพราะมันขุดคุ้ยค้นคว้าหากิเลส ระหว่างกองทัพกิเลสกับกองทัพรรมถึงเข้าประจัญบานต่อกัน

เวลาเข้าประจัญบาน เวลาความเพียรชอบ เวลาการฝึกหัดปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติ ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี อดนอน ฝนอาหาร ทั้งวันทั้งคืน ๒๔ ชั่วโมง เป็นวัน เป็นเดือน เป็นปี อย่างนี้

เฮ้ย! ปฏิบัติได้อย่างไร

ปฏิบัติได้ เพราะมีกิเลส เพราะมีเหตุมีผล เพราะมันทุกข์ เพราะอยากพ้นทุกข์ เพราะอยากวิมุตติสุข สุขแบบโลกๆ ด้วยอามิสสินจ้างไม่เอา เอาสุขจากความเป็นจริง

แล้วสุขจากความเป็นจริงมันเกิดขึ้นตั้งแต่จิตสงบเป็นสมถกรรมฐานมีกำลังแล้ว มันก็มีสุขของมันระดับหนึ่ง เวลาจักรมันเคลื่อน มันมหัศจรรย์ของมัน มันเกิดกองทัพรรม กองทัพรรมที่เราสร้างสม เรากระทำของเรา เป็นทางสายกลางในพระพุทธศาสนา เป็นมัคโค เป็นทางอันเอก เป็นเอกบุรุษ เป็นการกระทำที่มีอำนาจวาสนา

แล้วฝึกหัดปฏิบัติด้วยการย่ออยู่กับที่ ด้วยความทุกข์ความยากมาตลอดนั้นนะ เวลามัน
เกิดมรรคเกิดผลไง เกิดกองทัพนธรรม กองทัพกิเลสเข้าประจัญบานต่อกันนะ บนภวาสวะ บนใจ
ดวงนั้น บนสมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน

แล้วจักรมันเคลื่อน จักรมันกระทำ เวลาชำระล้าง เห็นไหม นิโรธ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์
ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ สมบูรณ์แบบด้วยการกระทำ สัมปยุต วิปยุต คลายออก

จิตเป็นอย่างไร จิตเป็นอย่างไร จิตเหลืออะไร จิตทำอะไร จิตจบสิ้นอย่างใด

เอวัง